Eurooppa-neuvosto

Bryssel, 16. lokakuuta 2015
(OR. en)

EUCO 26/15

CO EUR 10
CONCL 4

SAATE

Lähettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Asia:	Eurooppa-neuvoston kokous (15. lokakuuta 2015) – Päätelmät

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena Eurooppa-neuvoston edellä mainitussa kokouksessa hyväksymät päätelmät.

MUUTTOLIIKE

1. Muuttoliike- ja pakolaiskriisin ratkaiseminen on yhteinen velvollisuus, joka edellyttää kattavaa strategiaa ja pitkän aikavälin päättäväistä toimintaa solidaarisuuden ja vastuuntunnon hengessä. Valtion- tai hallitusten päämiesten 23. syyskuuta hyväksymissä suuntaviivoissa keskityttiin kiireellisimpiin kysymyksiin. Niiden täytäntöönpano etenee nopeasti, mistä on osoituksena neuvostossa tehty työ sekä 14. lokakuuta annettu komission kertomus. Asian etenemistä seurataan tiiviisti, samoin kuin rahoituslupauksia ja mahdollisia lisätarpeita.

2. Eurooppa-neuvosto vahvisti tänään seuraavat uudet suuntaviivat:

Kolmansien maiden kanssa tehtävä yhteistyö virtojen tyrehdyttämiseksi

a) Pannaan merkille yhteinen toimintasuunnitelma Turkin kanssa osana kattavaa yhteistyöohjelmaa, joka perustuu jaettuun vastuuseen, molemminpuolisiin sitoumuksiin ja niiden toteuttamiseen. Sen onnistunut täytäntöönpano nopeuttaa osaltaan viisumivapautta koskevan etenemissuunnitelman toteutumista kaikkien osallistuvien jäsenvaltioiden osalta sekä takaisinottosopimuksen täysimääräistä täytäntöönpanoa. Edistymistä arvioidaan keväällä 2016. EU ja sen jäsenvaltiot ovat valmiita lisäämään Turkin kanssa tehtävää yhteistyötä sekä tehostamaan huomattavasti poliittista ja taloudellista osallistumistaan sovitussa kehyksessä. Liittymisprosessille on annettava uutta energiaa, jotta neuvotteluissa edistyttäisiin neuvottelukehyksen ja asiaankuuluvien neuvoston päätelmien mukaisesti.

   Eurooppa-neuvosto esitti osanottonsa Turkin kansalle Ankaran pommi-iskun johdosta ja lupasi tukensa terrorismin torjuntaan.

b) Huolehditaan itäisen Välimeren ja Länsi-Balkanin reittiä käsitelleen korkean tason konferenssin tehokkaista ja operatiivisista jatkotoimista kiinnittäen erityistä huomiota muuttovirtojen hallintaan ja rikollisverkostojen toiminnan estämiseen.

c) Sovitaan konkreettisista operatiivisista toimenpiteistä tulevassa Afrikan valtion- tai hallitusten päämiesten kanssa pidettävässä Vallettan muuttoliikehuippukokouksessa, painottaen oikeudenmukaisella ja tasapainoisella tavalla tehokasta palauttamista ja takaisinottoa, rikollisverkostojen hajottamista sekä laittoman maahanmuuton estämistä yhdistettynä aitoihin ponnistuksiin ratkaista taustalla olevia syitä ja tukea Afrikan sosioekonomista kehitystä sekä sitoumukseen luoda myös jatkossa mahdollisuuksia lailliselle maahanmuutolle.

d) Tarkastellaan mahdollisuuksia kehittää turvallisia ja kestäviä vastaanottovalmiuksia asianomaisille alueille samoin kuin kestäviä näkymiä ja asianmukaisia menettelyjä pakolaisille ja heidän perheilleen, mukaan lukien mahdollisuus kouluttautumiseen ja työskentelyyn, kunnes heidän on mahdollista palata lähtömaahansa.

e) Pyydetään jäsenvaltioita osallistumaan edelleen YK:n pakolaisasiain päävaltuutetun, Maailman ruokaohjelman ja muiden järjestöjen tukemiseksi toteutettuihin toimiin sekä tukemaan Syyrian kriisin johdosta perustettua EU:n alueellista erityisrahastoa ja EU:n Afrikka-hätärahastoa.

EU:n ulkorajojen suojan vahvistaminen (Schengenin säännöstön pohjalta)

f) Toteutetaan toimia, joilla otetaan vaiheittain käyttöön yhdennetty ulkorajojen valvontajärjestelmä.

g) Hyödynnetään Frontexin nykyistä toimeksiantoa täysimääräisesti, muun muassa ottamalla käyttöön nopeita rajainterventioryhmiä.

h) Lisätään Frontexin toimivaltuuksia eurooppalaisen raja- ja merivartiostojärjestelmän kehittämistä koskevien keskustelujen yhteydessä perussopimuksessa määritellyn toimivallan jaon mukaisesti ja noudattaen kaikilta osin jäsenvaltioiden kansallista toimivaltaa, mukaan lukien nopeiden rajainterventioryhmien käyttöönotto yhteistyössä asianomaisen jäsenvaltion kanssa tapauksissa, joissa Schengen-arvioinnit tai riskianalyysit osoittavat, että tarvitaan päättäväisiä ja ripeitä toimia.

i) Kehitetään teknisiä ratkaisuja, joilla vahvistetaan EU:n ulkorajojen valvontaa sekä muuttoliikettä että turvallisuutta koskevien tavoitteiden saavuttamiseksi, jotta liikkuminen pysyy sujuvana.

j) Pannaan merkille komission aikomus esitellä viipymättä toimenpidepaketti, jonka tavoitteena on parantaa EU:n ulkorajojen hallintaa.

Eurooppaan suuntautuvaan pakolaistulvaan vastaaminen ja palauttamisen varmistaminen

k) Jatketaan tähän mennessä tehtyjen päätösten mukaisesti edelleen järjestelykeskusten (hotspots) perustamista sovitun aikataulun mukaisesti, jotta varmistetaan kansainvälistä suojelua hakevien ja muiden muuttajien tunnistaminen, rekisteröinti, sormenjälkien ottaminen ja vastaanotto, ja huolehditaan samanaikaisesti sisäisistä siirroista ja palauttamisesta. Jäsenvaltiot tekevät parhaansa näiden toimien tukemiseksi ennen kaikkea vastaamalla Frontexin ja Euroopan turvapaikka-asioiden tukiviraston (EASO) pyyntöihin saada asiantuntemusta muuttoliikkeen hallinnan tukitiimeihin, jotka toimivat järjestelyalueilla, sekä tarjoamalla tarvittavat voimavarat.

l) Kun ensimmäiset sisäiset siirrot on saatu toteutettua, on nopeasti aloitettava tähän mennessä tehtyjen siirtopäätösten sekä uudelleensijoittamista ja järjestelykeskusten toimintaa koskevien sitoumustemme täytäntöönpano kokonaisuudessaan.

m) Samalla jäsenvaltioiden on tehostettava paluudirektiivin täytäntöönpanoa ja perustettava ennen vuoden loppua Frontexiin erityinen palauttamistoimisto, jonka avulla lisätään jäsenvaltioille annettavaa tukea.

n) Laajennetaan Frontexin toimivaltuuksia palauttamisen alalla antamalla sille oikeus järjestää omasta aloitteestaan yhteisiä palauttamisoperaatioita, ja vahvistetaan sen roolia matkustusasiakirjojen hankinnassa palautettaville.

o) Edistetään parannetun eurooppalaisen maahanpaluuluvan (*laissez-passer*) hyväksymistä kolmansissa maissa paluumuuttoon tarvittavana viiteasiakirjana.

p) Pannaan tosiasiallisesti täytäntöön kaikki takaisinottamista koskevat sitoumukset siitä riippumatta, onko ne tehty virallisten takaisinottosopimusten, Cotonoun sopimuksen vai muiden järjestelyjen puitteissa.

q) Lisätään edelleen painostusta palauttamisen ja takaisinottamisen aloilla hyödyntäen tarvittaessa "enemmällä enemmän" -periaatetta. Tähän liittyen komissio ja korkea edustaja esittävät kuuden kuukauden sisällä kolmansille maille tarjottavia kattavia ja räätälöityjä kannustimia.

3. Edellä esitetyt suuntaviivat ovat tärkeä lisäaskel kohti EU:n kattavaa strategiaa, joka kunnioittaa oikeutta hakea turvapaikkaa, perusoikeuksia ja kansainvälisiä velvoitteita. Näiden lisäksi on kuitenkin vielä muita merkittäviä prioriteettitoimia, jotka edellyttävät jatkokeskustelua asiaankuuluvilla foorumeilla, myös komission ehdotuksia. Myös EU:n koko maahanmuutto- ja turvapaikkapolitiikan pohtimista on jatkettava. Eurooppa-neuvosto jatkaa tilanteen seuraamista.

Syyria ja Libya

4. Eurooppa-neuvosto keskusteli myös Syyrian poliittisista ja sotilaallisista tapahtumista ja niiden vaikutuksesta muuttoliikkeeseen. Assadin hallinnolla on suurin vastuu siitä, että konfliktissa on kuollut 250 000 ihmistä ja miljoonia on joutunut lähtemään kotiseudultaan. Eurooppa-neuvosto oli yhtä mieltä siitä, että Daeshin ja muiden YK:n nimeämien terroristiryhmien torjuntaan on keskityttävä yhtenäisen ja koordinoidun strategian ja vuoden 2012 Geneven tiedonantoon perustuvan poliittisen prosessin puitteissa. EU on vakaasti sitoutunut poliittisen ratkaisun löytämiseen tähän konfliktiin tiiviissä yhteistyössä YK:n ja alueen maiden kanssa ja kehottaa kaikkia osapuolia pyrkimään samaan. Syyriaan ei saada pysyvää rauhaa maan nykyisen johdon hallitessa eikä ennen kuin kaikkien Syyrian yhteiskunnan osatekijöiden oikeutetut huolenaiheet ja toiveet on otettu huomioon. Eurooppa-neuvosto ilmaisi huolensa Venäjän iskuista Syyrian oppositiota ja siviiliväestöä vastaan sekä vaarasta, että sotilaallinen konflikti kärjistyy entisestään.

5. Libyan osalta Eurooppa-neuvosto oli tyytyväinen YK:n ilmoitukseen ja kehotti kaikkia osapuolia hyväksymään sen pikaisesti. EU palauttaa mieleen tarjouksensa antaa merkittävää poliittista ja taloudellista tukea kansallisen sovinnon hallitukselle heti, kun se aloittaa toimintansa.

MUUT ASIAT

6. Eurooppa-neuvosto tarkasteli keskusteluja, joita on käyty Euroopan talous- ja rahaliiton viimeistelyä koskevasta puheenjohtajien kertomuksesta. Eurooppa-neuvosto toistaa, että talous- ja rahaliiton viimeistelyprosessia on vietävä eteenpäin sisämarkkinoita täysin kunnioittaen ja avoimella ja läpinäkyvällä tavalla. Eurooppa-neuvosto palaa näihin asioihin joulukuun kokouksessaan.

7. Eurooppa-neuvosto sai tietoja Yhdistyneen kuningaskunnan suunnitelmista järjestää kansanäänestys EU:ssa pysymisestä tai siitä eroamisesta. Eurooppa-neuvosto palaa asiaan joulukuussa.

8. Eurooppa-neuvosto panee tyytyväisenä merkille Alankomaiden tutkintalautakunnan johdolla laaditun lentoa MH17 koskevan kansainvälisen ja riippumattoman selvityksen, joka julkaistiin 13. lokakuuta, ja tukee käynnissä olevia toimia lennon MH17 alasampumisesta vastuussa olevien saattamiseksi oikeuteen YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 2166 mukaisesti.